

בכורות יא

עניין: מצות פדיון פטר חמור

מנחת חינוך מצוה כג, ב

חייב באחריותו, על כרחך סבירא להו דעיקר מצות המורה היא הפדייה דפטר חמור, ולא הנתינה לכהן כמו פדיון הבן, וכן הוא בתוס' י"א ע"א ד"ה והלכתא, ובשו"ע סי' שכ"א ס"ו לענין הזכרה דמזכרין על הפדייה קודם נתינה לכהן, אך המורה זיכתה הפדיון לכהן, אבל אם הפריש הפדיון ולא נתנו לכהן מ"מ קיים המצוה, לא כמו מתנות כהונה שלא קיים המצוה כלל בלא צא ליד כהן, א"כ המצוה הזו אינה תלויה בממון כלל רק היא גזירת הכתוב לפדות, והנתינה היא מצוה אחרת כמו שכתבנו לעיל [במצוה הקודמת אות כ"א]³⁸. והנה בספק פטר חמור

מנחת חינוך מצוה כב, כא

ע"ב, ע"ש. ולכאורה כאן בפטר חמור דאסור בהנאה עד שיפדה, ותיכף בהפדיון נתקיימה המצוה אפילו לא נתן ליד כהן, ומבואר כאן בשו"ע ס"ו דמזכרין תיכף בשעה שמפריש הטלה קודם הנתינה ליד כהן כיון דפדוי תיכף עיין בשו"ע, א"כ כיון דמזכרין על הפרשה ההפרשה בעצמה מצוה, ובדאי ג"כ מצוה ליתן לכהן כי הוא ממתנות כהונה, א"כ הוה ליה לרמב"ן לחשוב כאן לפי חשבונו שתי מצוות, מצות פדייה לחוד ונתינה לכהן לחוד, ובאמת כאן מודה שלא חשב זה לשתי מצוות. ונריך לומר כיון דאינו מבואר בהדיא בתורה דמצוה על הצעלים ליתן לכהן, רק בהמורה אמרה דהוא לכהן והשי"ת ב"ה יזכה לכהן, א"כ אין הנתינה מצוה בפני עצמה כי משלחן גבוה קא זכו הכהנים, והוי דומיא דמורס מקדשים שאין הנתינה נחשבת למצוה כי אין מבואר בתורה שמצוה על הצעלים ליתן, ע"ש ברמב"ן שכתב כן, הכא נמי אינו מבואר שיתן הפדיון, רק בהמורה גזרה דזה שייך לכהן, אבל בלשון מצוה לצעלים שיתנו אינו מבואר, על כן אינה נחשבת הנתינה לכהן מצוה* למנות במנין התרי"ג מצוות²¹⁶, ע"ש ברמב"ן ותבין.

ט"ז יו"ד סי' שכא

(ז) מברך אשר קדשנו ב'. צפרישה [אות טו] הקשה למה לא מזכרין גם כן אנתנית זכור [בהמה טהורה]¹² לכהן כמו בפדיון פטר חמור ובפדיון זכור אדם, ותייך דאין מזכרין אלא כשנשאר בידו ממנה שהיה קודש ונותן מידי אחרינא תחתיו, מה שאין כן בנתינת זכור דנותנו כולו לכהן ולא נשאר בידו כלום מהקדושה. ואין זה מספיק לי, דמכל מקום למה לא יזכר על המצוה, דמה לי זכך שלא נשאר בידו כיון דמכל מקום מקיים מצות השם ברוך הוא. ונראה לי דאין שייך זכרה אלא צמה שעושה האדם משלו, על זה מזכרין שזכה לעשות משלו רצון המקום ברוך הוא, מה שאין כן בזכור דמעולם לא היה לישראל זכות זו, דמשנולד הוא בי גזא דרחמנא, והוה כאילו לא נולד לו אותו הזכור אלא כאילו נולד בבית כהן מפרתו, דרחמנא זכה לו זכך כמו שנאמר [שמות לד, יט] (כי)¹⁷ כל פטר רחם לי (הוא), על כן אין שייך לזכר כי הוא אינו עושה כלום מממונו, מה שאין כן בפדיון פטר חמור ובזכור [אדם]¹⁸ שהוא נותן ממנו זכה על כן הוא מזכרין שפיר על מצוה זאת, כן נראה לי. וסיים בטור [עמוד סג] זכה ואין צריך להמתין בזכרה עד שיתן הפדיון לכהן: (ח) מותר למוכרו

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMIPORTAL

KOLHALASHON